

УДК 342.553:352(477.83)

І. Когут

ОРГАНІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО ВРЯДУВАННЯ У ЛЬВОВІ В РАДЯНСЬКУ ДОБУ

Розглянуто основні засади організації публічної влади у Львові в радянську добу. Показано її закономірності та тенденції, структурні особливості і функції місцевої влади, що були характерні для цього періоду.

Ключові слова: тимчасове управління, радянська система місцевого самоуправління, Рада депутатів трудящих, сесії, комісії, депутатські групи, громадські організації.

У радянський період інститут публічного врядування у Львові як форма самоорганізації територіальної громади не мав належного розвитку. Як самоврядний інститут місцевого самоврядування не визнавалось за часів радянської влади. Встановлення централізованої системи територіальної організації влади, яка передбачала пряме державне управління на всіх субнаціональних територіальних рівнях, формально – через єдину систему органів державної влади – Ради народних депутатів, а фактично – через централізовану підпорядковану по вертикалі систему партійних органів, перервало поступальний розвиток місцевого самоврядування [1].

Цей період організації і діяльності публічної влади у Львові, не зважаючи на висвітлення його окремих аспектів у працях О. Луцького, В. Кульчицького, В. Барана, В. Кампо, К. Кондратюка та С. Кондратюк, ще недостатньо досліджений.

З огляду на це, метою статті є вивчення процесу формування публічного врядування у Львові в радянську добу, особливостей і тенденцій його розвитку, структури і функцій.

Новий статус публічного врядування міста почав формуватися з часу становлення радянської влади в Західній Україні у вересні 1939 р. Спираючись на військові підрозділи, надіслані “уповноважені” від ЦК КП(б)У у максимально короткий термін ліквідували державні органи Другої Речі Посполитої і почали формувати тимчасові органи управління нової влади. За офіційною постановою військової ради українського фронту, ці органи мали здійснювати керівництво міськими, повітовими управліннями і селянськими комітетами [2].

26 вересня 1939 р. було створено Тимчасове управління м. Львів. До його складу увійшли направлені ЦК КП(б)У М. Мацько (голова), М. Козирев, Ф. Єременко і К. Краснов. У зверненні Тимчасового управління до всіх громадян Львова зазначалось: “Тимчасове управління Львова, до якого перейшла зараз вся влада в місті, закликає всіх громадян зберігати цілковитий спокій в місті, спокійно продовжувати своє трудове життя та ще з більшою енергією працювати на своїх місцях. Життя в місті повинно проходити нормально. Заводи, фабрики, установи, школи, лікарні, крамниці, а також всі культурно-побутові установи – театри, кіно і інші мають безперервно продовжувати свою роботу, а ті, що роботу припинили, повинні негайно відновити. Всі підприємства, установи, учбові заклади, все життя міста повинно бути зараз ще більш організованим” [3].

За суттю і функціями органи Тимчасового управління мало чим відрізнялися від традиційних радянських органів влади. Для керівництва різними ділянками

економічного і суспільного життя були організовані відповідні відділи: промисловості, транспорту, фінансів, торгівлі, охорони здоров'я, освіти. Мало воно й власні органи охорони порядку – загопи робітничої гвардії. Оскільки колишні органи юстиції були ліквідовані, а нові не створені, майнові й трудові конфлікти вирішувало Тимчасове управління, тобто воно виконувало також певні судові функції [4].

Ще не встановивши повного контролю над Західною Україною, радянське керівництво приступило до юридичного оформлення її нового статусу. Детально розроблений план дій в цьому напрямі був затверджений 27 вересня 1939 р. у Москві на засіданні політбюро ЦК ВКП(б) під головуванням Сталіна [5]. Цей план передбачав скликання 26 жовтня того ж року у Львові Народних Зборів Західної України, які повинні були вирішити питання про входження Західної України в СРСР, про спрямування нової влади, про націоналізацію банків і великої промисловості, про конфіскацію поміщицьких земель. На засіданні були визначені: день проведення виборів, норма представництва (1 депутат на 5000 виборців), інші організаційні заходи виборів, а також повністю узгоджений порядок денний Народних Зборів. Декларації Народних Зборів Західної України і закони, прийняті ВР СРСР 1 листопада 1939 р. та ВР УРСР 15 листопада того ж року, становили легітимну основу запровадження радянського режиму в Західній Україні. Це були перші кроки насадження політичної системи тоталітарного взірця.

Проіснувавши до кінця грудня 1939 р. тимчасові органи влади підготували ґрунт для запровадження адміністративної системи, що повністю відповідала радянському взірцю. Формування постійних органів радянської влади розпочалося у Західній Україні лише у січні 1940 р. Цьому передував Указ Президії Верховної Ради СРСР від 4 грудня 1939 р. [6]. Згідно із постановою Президії Верховної Ради УРСР від 17 січня 1940 р., старий адміністративно-територіальний поділ було ліквідовано. У Львові, за зразком великих обласних центрів східних областей УРСР, створено чотири міських райони: Сталінський, Залізничний, Червоноармійський і Шевченківський райони [7].

Вибори місцевих рад депутатів трудящих, які теоретично вважалися органами власне державної влади, відбулися в Західній Україні тільки наприкінці 1940 р. [8]. Існування ж протягом року виконавчих комітетів рад без самих рад яскраво свідчило, що ці владні структури не залежать безпосередньо від волі виборців, а є лише додатком партійних органів. В перших виборах до Львівської міської і районних рад депутатів трудящих 15 грудня 1940 р. взяли участь 304 426 осіб. Депутатами міської ради стали 519, а районних – 843 осіб. Проведення цих виборів у Західній Україні завершило перебудову державного апарату і формально легалізувало нову політичну систему [9].

19 грудня 1940 р. у приміщенні театру опери і балету розпочала роботу перша сесія Львівської міської ради. До складу Львівської міської ради було обрано 519 депутатів: 270 робітників, 212 представників інтелігенції, зокрема 36 учителів, 13 інженерів, 6 лікарів, 13 майстрів сцени, 31 науковий працівник. Депутатами були обрані професори медичного інституту Р. Вайгель, Я. Лернатович, Я. Грек, Ф. Гроєр, С. Новицький, Т. Островський, політехнічного інституту – С. Пілат, І. Багінський, Є. Лазарко, В. Краковський, а також університету – К. Студинський, С. Банах, С. Мазур, С. Рудницький та інші [10]. До міської ради було обрано 128 жінок. Серед депутатів міської ради були представники десяти національностей, серед них 274 українці, 144 поляки, 73 росіянина, 28 інших національностей.

20 грудня сесія розглянула організаційні питання. Був обраний виконком у складі голови, заступників голови, секретаря та членів міськвиконкому, сформовані відділи виконкому: плановий, земельний, фінансовий, торгівлі, народної освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, комунального господарства, місцевої промисловості, затверджено завідуючих відділами, а також обрано постійно діючі комісії ради [11]. Проте виконавчий комітет за правовим статусом залишався ланкою централізованого апарату управління і не міг виконувати функції місцевого самоврядування через відсутність самостійності, передусім матеріально-фінансової.

У повоєнні роки радянська тоталітарна влада розпочала формування виконавчих органів місцевих рад та їх відділів. Однак здебільшого партійні органи просто перебирали на себе функції радянських органів. Органи влади та міського управління не обиралися. Львівська міська рада відновила свою роботу після визволення міста від німецько-фашистських загарбників 27 липня 1944 р. При виконкомі міської ради були організовані фінвідділ, відділ комунального господарства, міськздороввідділ та міський відділ народної освіти, які з перших же днів приступили до організаційної роботи своєї компетенції [12]. Склад Львівської міськради формувався з надійно перевірених у класовому плані, відданих Комуністичній партії кадрів. Серед них переважали вихідці з-поза меж Львова і Західної України. На 1945 р. серед працівників міськради було 15 українців, 8 росіян, 3 євреї і 1 поляк. З-поміж 576 затверджених міськкомом партій номенклатурних функціонерів місцеві мешканці становили лише приблизно одну п'яту частину. Недовіра до українців-галичан була стрижневим принципом сталінської кадрової політики [13]. На кінець сорокових років із трьохсот осіб, що працювали у львівському міськвиконкомі лише майже вісімдесят були місцевими українцями. Тенденція недовіри до галицьких українців і недопущення їх до високих посад у міському керівництві зберігалася до часів незалежності.

На сесіях міської і районних рад Львова поряд із традиційними народногосподарськими справами розглядалися важливі питання соціального спрямування, діяльності закладів освіти та культури, забезпечення населення промисловими і продовольчими товарами, поліпшення побутового обслуговування. Тільки упродовж 1948 – 1960 рр. понад 50 % питань, що обговорювалися на сесіях міської ради, стосувалося господарського і соціально-культурного розвитку міста [14]. Значну роботу проводили промислова комісія міськради, охорони здоров'я, освіти і культури, соціального забезпечення, а також торговельна, фінансово-бюджетна, житлово-комунальна та інші комісії. 1948 р. у постійних комісіях міської і районних рад Львова працювало 860 депутатів і 690 активістів [15]. Наприкінці 50-х рр. у постійних комісіях міської і районних рад працювали вже майже тисяча депутатів. Члени комісій 106 разів виступали із співдоповідями на сесіях і засіданнях виконкомів рад. Громадський актив рад Львова налічував майже 40000 осіб.

За роки радянської влади функції міської ради постійно змінювались. У роки “Хрущовської відлиги” вона ставала більш демократичною, доступною для трудящих, хоча й органом місцевого самоврядування (в повному розумінні слова) не стала. У серпні 1956 р. Президія Верховної Ради УРСР прийняла Указ про скорочення строків між скликанням сесій. Сесії міських, районних, селищних і сільських рад депутатів трудящих повинні були скликатися виконавчими комітетами не менше шести разів на рік, а сесії міських рад депутатів трудящих у містах із районним поділом – не менше чотирьох разів на рік, що робилося з метою активізації депутатів і посилення колективності керівництва.

Сесії рад м. Львова почалися скликатися щоквартально. Для підготовки питань на сесії і контролю за діяльністю державних органів, підприємств місцевого підпорядкування, установ і організацій створювалися постійні депутатські комісії. Від кінця 50-х рр. XX ст. міська і районні ради Львова практикували виїзні сесії і засідання виконкомів та постійних депутатських комісій безпосередньо на підприємствах і в установах. Підпорядкування міськвиконкому і його голови раді було номінальним, фактично ж вони підпорядковувалися бюро міськкому Компартії в особі першого секретаря. Зазвичай, голова Львівського міськвиконкому був членом бюро Компартії, а перший секретар міськкому партії – членом виконкому міськради. Такий стан речей свідчив про потворне зрощування партійних органів із державними при беззаперечному керівництві партії.

Щодо виду діяльності міської ради його відрізняла здебільшого відсутність демократичного процесу обговорення питань, колективного прийняття рішень. Останні визначались партійними комітетами і проводилися керівництвом міськради, як правило, без будь яких істотних змін і доповнень. Прийняті таким чином рішення часто не відображали колективної суспільної думки, і завдяки цьому вже прирікали себе на невиконання. Діяльність міської влади не поширювалась на великі львівські підприємства союзного чи республіканського підпорядкування, які працювали на військово-промисловий комплекс СРСР. Міськвиконком безпосередньо впливав лише на підприємства комунального господарства, місцевої промисловості, соціально-культурного будівництва та побутового обслуговування населення. Ці підприємства становили незначну частину обсягів виробничої структури Львова і давали невеликі прибутки до міського бюджету. Загалом, бюджет міста формувався централізовано і залежав від волі київських та московських партійних можновладців. Управлінські рішення місцевої влади мали, по суті, виконавське спрямування щодо владних вказівок “зверху” [16]. Помітним явищем була відсутність генерування управлінських ідей, зважаючи на специфіку регіону. Аналіз виконавських рішень органів влади свідчить, що вони стосувалися усіх аспектів життя. Поряд із вирішенням проблем суспільно-політичних, соціально-економічних, культурно-освітніх ради брали участь у вирішенні суто компартійно-ідеологічних завдань, яким надавалася безумовна перевага [17].

Щодо позитивного досвіду діяльності Львівської міської ради в ці часи, то посилення деяких демократичних засад у роботі рад, розширення кола вирішуваних ними питань обумовили неухильне збільшення кількості постійних комісій і їх чисельного складу. У Львівській міській раді восьмого скликання (1961 – 1963 рр.) діяло 13 постійних комісій, в роботі яких брали участь 195 депутатів. Окремі питання виносились на розгляд і вирішення виконкомів. 15 червня 1967 р. друга сесія Львівської міської ради (одинадцятого скликання) затвердила герб Львова. Цим важливим актом була відновлена стародавня традиція. В основу зображення герба міста Львова покладено давні геральдичні елементи в поєднанні з радянськими державними символами. Основними складовими частинами герба були: лев як символ назви міста, і міська брама як символ самого міста [18].

25 червня 1973 р. до міськради обрали 450 депутатів, 309 із них не були депутатами міської ради попереднього скликання. Серед обраних депутатів було 203 жінок, 298 робітників, вищу освіту мали 165 депутатів, інтелігентів було 47 осіб (працівників вищих і середніх спеціальних навчальних закладів – 14, вчителів – 10, медичних працівників – 9, працівників культури, мистецтва, літератури і преси – 14), українців – 327, росіян – 106, інших – 17 [19]. Було сформовано 15 постійних

комісії. У міській раді шістнадцятого скликання (1977 – 1980 рр.) активно працювала комісія по промисловості. Її члени проводили значну роботу щодо підвищення ефективності виробництва і якості продукції, особливо на підприємствах місцевої промисловості, звертали увагу на збільшення випуску товарів народного споживання, тримали під контролем питання економії енергетичних і водних ресурсів тощо. Комісія брала дієву участь у підготовці питань на сесії рад і засідання виконкомів. Лише 1980 р. за її участю на засіданнях міськвиконкому було вивчено, узагальнено і обговорено майже 20 питань. В міськраді сімнадцятого скликання (1980 – 1982 рр.) було створено 16 комісій, в які увійшло 409 депутатів. Постійні комісії розглядали питання роботи підприємств промисловості, побуту, торгівлі, культури та інші. Вони розробляли заходи для усунення виявлених у ході перевірок недоліків і разом із керівниками підприємств і громадських організацій добивались їх виконання.

У місті розгорнули роботу квартальні, будинкові та батьківські комітети шкіл, ради при культурно-освітніх і медичних закладах, комісії із контролю за роботою підприємств торгівлі і громадського харчування. Велика кількість громадян брала активну участь у діяльності народних дружин по охороні громадського порядку, товариських судів і добровільний пожежних дружин. У своїй роботі ради спирались на величезний актив громадських самодіяльних організацій. 1980 р. цей актив у місті налічував майже 100000 осіб.

Набула поширення така форма колективної роботи, як депутатські групи. Вони діяли за місцем праці і проживання виборців на території кожного будинкоуправління, підтримуючи тісний контакт із громадськістю. На важливих об'єктах комунального і соціально-культурного призначення створювались депутатські пости. 1980 р. їх налічувалось 94, зокрема 43 – на промислових підприємствах міста [20].

Але дрібні перебудови в структурі апарату, викриття окремих “перегинів” у роботі виконкомів, частіше скликання сесій Рад депутатів трудящих не торкалися діючого політичного механізму. В системі державних органів виконавчі структури домінували над представницькими, штатний апарат – над депутатським корпусом, а названа система загалом повністю підпорядковувалась “керівним вказівкам партії” [21]. Необхідно зазначити, що місцеві ради депутатів трудящих, які теоретично вважались органами власне державної влади (Конституція 1978 р. закріпила принцип єдності системи рад виключно як органів державної влади) таких функцій були позбавлені. Окрім того, за умов повної економічної залежності від центральної влади, говорити про реальне самоуправління на місцях було б недоречним [22].

Радянська система місцевого самоврядування була яскравим прикладом інтегрованого вертикального управління, за якою найважливіші політичні рішення приймалися на верхньому “поверсі” влади, а потім передавалися за “одноканальною схемою” по всій вертикалі територіального управління. Проте ще у 40-х рр. ХХ ст. К. Поппер відзначав, що “марксистична не змогли усвідомити принципу, згідно з яким будь-яка широкомасштабна політика повинна бути інституційною, а не особовою” і “будь-яка демократична довгострокова політика повинна розроблятися в рамках безособових інститутів” [23].

Права і можливості, котрими були наділені місцеві ради, не дозволяли належно здійснити функції, які були покладені на органи місцевого управління. Вирішення завдань місцевого спрямування, часто цілком залежало від вищих

інстанцій, бо дійсна влада в умовах жорсткої адміністративно-командної системи делегувалась у центр, і ради не мали якоїсь реальної можливості здійснювати серйозні практичні заходи. Окрім цього діюче законодавство про ради стало суттєвим “гальмом” на шляху здійснення їх повноваджь. Ю. Скуратов справедливо відзначав [24], що “в силу досить жорсткого регламентування в загальносоюзних актах правового статусу окремих ланок місцевих рад, республіканські закони мало враховували національну і регіональну специфіку діяльності представницьких органів влади, що в деякій мірі зумовило зайву уніфікацію форм і методів їх діяльності”. Вирішальною мірою це визначалось і відсутністю у рад суттєвих економічних важелів здійснення влади, практикою формування місцевих бюджетів, незалежно від результатів діяльності підприємств і організацій, що перебувають на певній території, а також крайньою регламентацією використання і того бюджету, який спускався зверху [25].

Відсутність нормального правового регулювання і досвіду нового місцевого керівництва наприкінці 80-х рр. ХХ ст. за наявності бажання змін і амбіцій призводило до прийняття органами місцевої влади рішень, що виходили за межі їх компетенції та вступали у суперечність як з інтересами місцевої влади інших рівнів, так і з інтересами держави [26]. Прийняте ще в кінці 60-х на початку 70-х рр. ХХ ст. законодавство УРСР про місцеві ради не просто дещо застаріле, але й по суті стало протиріччю духу перебудови в радах. Саме на його ґрунті вибори до рад проводились по рознарядці, запроваджувалась надмірна централізація, формальною була сесійна діяльність рад, ігнорувалась законність. У підсумку між радами і населенням з'явилась відчуженість, фактично склалася кризова ситуація в їх діяльності. За цих умов одним із першочергових завдань майбутнього українського парламенту є розробка і прийняття законів про місцеві ради народних депутатів республіки [27, 28].

Декларація про державний суверенітет України відкрила нові можливості і перспективи для демократичного вирішення проблеми запровадження місцевого самоврядування. Вперше в історії України на законодавчому рівні запроваджувалася теза про владу народу, про державний суверенітет. Декларація закріпила основні принципи організації влади в Україні і проголосила тезу, що вся влада належить народові і здійснюється безпосередньо та через систему державних органів і місцеве самоврядування [29]. Але фактичне відродження місцевого самоврядування в Україні почалося після обрання народних депутатів Української РСР та місцевих рад народних депутатів у березні 1990 р. Новообрані місцеві ради хотіли позбутися як партійного, так і державного патронату над своєю діяльністю, але відсутність досвіду нового місцевого керівництва досить часто призводило до прийняття органами місцевої влади рішень, які вступали у суперечність як з інтересами місцевої влади інших рівнів, так і з державними інтересами.

Правовою основою діяльності місцевих рад народних депутатів на той час стали два документи, це Постанова Президії Верховної Ради СРСР “Про примірне положення про голів і президії місцевих рад народних депутатів” від 20.10.1989 р. і Закон Союзу РСР “Про загальні засади місцевого самоврядування і місцевого господарства в СРСР” від 09.04.1990 р. [30]. Верховна Рада України 12-го скликання зразу після початку своєї другої, осінньої (1990 р.) сесії приступила до підготовки проекту Закону “Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування”.

Кінець 80-х рр. ХХ ст. позначений бурхливим розвитком демократизації, знаменувався й позитивними змінами у міському самоврядуванні Львова. Після

виборів 1990 р. міську раду очолив В. Шпіцер, на посаді голови міськвиконкому залишився обраний у січні 1989 р. досвідчений Б. Котик, який увійшов в історію як перший мер Львова – українець. Перебування на посаді голови виконкому Б. Котика значною мірою спричинилося до реалізації еволюційного шляху переходу Львова і України від тоталітаризму до демократії [31]. Він перший серед голів виконавчих комітетів рад народних депутатів обласних центрів УРСР став під синьо-жовтий національний прапор і перший як народний депутат запропонував Верховній Раді проект Закону “Про місцеве самоврядування”.

На початку квітня 1990 р. на сесії міської ради Львова (головою обрано В. Шпіцера) проголошено декларацію, де констатовано перехід влади в “народні руки”. Підкреслювалася недопустимість будь-якого втручання партій чи якихось інших організацій в діяльність органів самоврядування. Міська адміністрація з перших кроків спрямувала свої зусилля на проблеми, які, як зауважив голова міськвиконкому Б. Котик, потребують невідкладного вирішення, а саме: зберегти історико-архітектурну частину Львова; покращити роботу громадського транспорту і вивести його з центральної частини міста, де зосереджені архітектурні пам’ятки; відродити культуру і повернутися до давніх національних традицій [32].

Друга сесія Львівської міської ради 5 липня 1990 р. затвердила нову символіку міста. Було скасовано герб Львова, який існував від 16.07.1967 р., і прийнято сучасний герб міста, в якому у синьому полі золоті кам’яні ворота з трьома баштами, середня з яких вища від бічних. Башти завершуються трьома зубцями, мають по одній бійниці. У воротах йде в правий (геральдичний) бік золотий лев. Також затвердили великий герб і хоругву міської ради. Нову міську символіку розробила творча група у складі депутатів В. Турецького, А. Гречила, а також художника І. Турецького та історика І. Сварника. Сесія вирішила видавати газету “Ратуша”, головним редактором якої призначено С. Германа. Важливим заходом новообраної міської ради народних депутатів стало впорядкування назв вулиць і майданів Львова. Підготувати матеріали доручено депутатській комісії з питань національного і духовного відродження (голова М. Долинська) та експертній комісії при міській раді (голова О. Мацок). Після скрупульозної роботи цих комісій місто отримало “українське обличчя”. Максимально відновлено історичні назви, із назв міської топонімії щезли одіозні й ворожі Україні фігури. За цей час у Львові перейменовано майже 600 вулиць. У назвах вулиць і площ увічнено діячів науки і культури України, провідних політиків і культурологів закордоння [33].

Висновки

Необхідно підкреслити, що проблема формування публічного врядування на всіх рівнях для України виявилася надзвичайно складною, й більшість політиків та чиновників розгубилися, не знаючи, з якого боку підійти до її вирішення. У результаті зростання бюрократичного апарату державні структури ставали дедалі більш громіздкими й, як наслідок, неповороткими. Вони дедалі більше замикалися на вирішенні своїх власних корпоративних потреб, аніж піклувалися про долю країни [34]. І будь-які заклики активізувати місцеве самоврядування залишалися декларативними, якщо не гарантували реальних прав і можливостей для здійснення самоврядування.

Важливим кроком у створенні саме таких гарантій став Закон “Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування”, прийнятий ВР УРСР 7 грудня 1990 р., яким був започаткований інститут місцевого самоврядування в Україні [35]. Зауважимо, що прийняття цього закону відкрило в Україні, вперше серед республік колишнього СРСР, шлях до створення правового

грунту для впровадження і динамічного розвитку системи місцевого самоврядування. Прийняття цього закону стало першою спробою трансформувати місцеві ради (які на той час входили до єдиної системи органів державної влади) всіх територіальних рівнів до органів місцевого самоврядування і, таким чином, перейти до демократичної децентралізованої системи, базуючись на визнанні місцевого та регіонального самоврядування.

Література

1. Лановюк Л. П. Місцеве самоврядування – невідемний чинник формування громадянського суспільства / Л. П. Лановюк // Проблеми історії України. Факти, судження, пошуки [Текст] : зб. наук. праць. — К. : [б. в.], 2005. — С. 27.
2. Кульчицький В. Встановлення радянських органів влади в Західній Україні у 1939 – 1941 роках / В. Кульчицький, С. Кондратюк // Вісник львівського університету [Текст]. — 2001. — Вип. 36. — С.137. — (Серія юридична).
3. Хроніка найважливіших подій в історії партійного і радянського будівництва на Львівщині [Текст]. — Львів : [б. в.], 1973. — С. 2.
4. Кондратюк С. Діяльність тимчасових органів влади в Західній Україні у вересні – грудні 1939 р. / С. Кондратюк // Право України [Текст]. — 2001. — № 1. — С. 132.
5. Суспільно-політичний розвиток західних областей УРСР. 1939 – 1989 [Текст] : зб. докум. і матер. / відп. ред. Ю. Сливка. — К. : Наукова думка, 1989. — С. 32.
6. Сборник законов СССР и указов Президиума Верховного Совета СССР. 1938 – 1967 [Текст]. — М. : Политиздат, 1969. — Т. 1. — С. 184—185.
7. Хроніка найважливіших подій в історії партійного і радянського будівництва... — С. 9.
8. Кондратюк К. Політичні, соціально-економічні та духовні аспекти “радянзації” західних областей України у 1939 – 1941 роках / К. Кондратюк // 1939 рік в історичній долі України і українців [Текст] : матер. міжнар. наук. конф. (23 – 24 вересня 1999 р., м. Львів). — Львів : Нац. ун-т ім. І. Франка, 2001. — С. 24.
9. Ярош Б. О. Тоталітарний режим на західноукраїнських землях 30 – 50-ті роки ХХ століття (історико-політологічний аспект) [Текст] : [монографія] / Б. О. Ярош. — Луцьк : Настир’я, 1995. — С. 53.
10. Луцький О. Інтелігенція Львова (вересень 1939 – червень 1941 рр.) / О. Луцький // Вісник львівського університету. — 1999. — Т. 1. — С. 587. — (Серія історична).
11. Хроніка найважливіших подій в історії партійного і радянського будівництва... — С. 19—20.
12. Історія Львова в документах і матеріалах [Текст] : зб. докум. і матер. / відпов. ред. М. В. Брик. — К. : Наукова Думка, 1986. — С. 226.
13. David R. Marples. Stalinism in Ukraine in the 1940 [Text] / R. David. — Edvonton : [s. n.], 1991. — 252 p.
14. Архив Юго-Западной России, издаваемый Комиссией для разбора древних актов, состоящей при киевском, подольском и волыньском генерал-губернаторе [Текст]. — К. : [б. в.], 1904. — Ч. 1, Т. 11. — С. 283.
15. Там же. — С. 283.
16. Аскеров А. А. Очерки советского строительства [Текст] / А. А. Аскеров. — М. : Изд-во МГУ, 1953. — 368 с.
17. Монченко С. А. До питання про створення органів радянської влади в західних областях України у післявоєнні роки / С. А. Монченко // Соціально-економічна ефективність державного управління: теорія, методологія та практика

[Текст] : матер. щоріч. наук.-практ. конф. (23 січня 2003 р., м. Львів) : у 2 ч. Ч 2. / за заг. ред. А. Чемериса. — Львів : ЛРІДУ УАДУ, 2003. — С. 419.

18. Історія Львова в документах і матеріалах... — С. 305.

19. Там само. — С. 330.

20. Там само. — С. 341.

21. Баран В. Україна 1950 – 1960-х рр.: еволюція тоталітарної систем [Текст] / В. Баран. — Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1996. — С. 104.

22. Григорьев В. А. Эволюция местного самоуправления. Отечественная и зарубежная практика [Текст] : [монография] / В. А. Григорьев. — К. : Истина, 2005. — С. 8.

23. Поппер К. Открытое общество и его враги [Текст] / К. Поппер. — М. : Феникс, 1992. — С. 21.

24. Скуратов Ю. И. Социалистическое самоуправление народа и развитие законодательства об общественном и государственном строе / Ю. И. Скуратов // XXII съезд КПСС и повышение эффективности конституционного регулирования [Текст] : межвуз. сб. науч. труд. — Свердловск : [б. и.], 1988. — С. 67.

25. Кремень В. Г. Україна: альтернативи поступу (критика історичного досвіду) [Текст] / В. Г. Кремень, Д. В. Табачник, В. М. Ткаченко. — К. : ARC-UKRAINE, 1996. — 325 с.

26. Пертцик В. А. Реализация законодательства местными Советами [Текст] / В. А. Пертцик. — М. : Юрид. лит., 1985. — 128 с.

27. Роль местных Советов в экономическом и социальном развитии городов [Текст] / под ред. Г. В. Барабашева. — М. : Изд-во МГУ, 1983. — 248 с.

28. Кампо В. Місцеві Ради в умовах розвитку самоврядування: державно-правові проблеми / В. Кампо // Місцеві Ради: проблеми місцевого самоврядування і місцевого господарства [Текст] : матер. доп. і повід. Львівської регіональної наук.-практ. конф. (13 лютого 1990 р., м. Львів). — Львів : [б. в.], 1990. — С. 12.

29. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради України [Текст]. — 1990. — № 31. — С. 429.

30. Про загальні засади місцевого самоврядування й місцевого господарства в СРСР : Закон СРСР № 1417-1 від 09.04.1990 р. // Відомості З'їзду народних депутатів СРСР і Верховної Ради СРСР [Текст]. — 1990. — № 16. — Ст. 267.

31. Львів. Історичні нариси [Текст] / упор. Я. Ісаєвич, Ф. Стеблій, М. Литвин. — Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1996. — С. 616.

32. Там само. — С. 616.

33. Там само. — С. 629.

34. Кремень В. Г. Україна: альтернативи поступу... — С. 475.

35. Про місцеві Ради народних депутатів УРСР та місцеве самоврядування : Закон УРСР від 07.12.1990 р. // Відомості Верховної Ради УРСР [Текст]. — 1991. — № 2. — С. 5.

I. Kohut

ORGANIZATION OF PUBLIC GOVERNANCE IN LVIV IN SOVIET TIMES

In the article the main principles of public governance organization in Lviv in Soviet times are considered. Its conformity with a law and tendencies, structure peculiarities and functions of local power typical for that time are shown.

Key words: Temporary Government, soviet system of local self-government, session, commission, deputy groups, public organizations.